

Βρυξέλλες, 31 Μαΐου 2024
(OR. en)

10404/24

CLIMA 216
ENV 562
SAN 306
AGRI 444
FORETS 153
ENER 258
TRANS 252
ECOFIN 610
PROCIV 45

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης: Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα: Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη διαχείριση των κλιματικών κινδύνων
– Ανταλλαγή απόψεων

---

1. Προκειμένου να κατευθύνει την ανταλλαγή απόψεων επί του προαναφερόμενου θέματος κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου (Περιβάλλον) της 17ης Ιουνίου 2024, η Προεδρία εκπόνησε το συνημμένο σημείωμα, στο οποίο περιλαμβάνονται επίσης ερωτήματα προς τους υπουργούς.
2. Καλείται η Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων να λάβει υπόψη το σημείωμα και τα ερωτήματα της Προεδρίας και να τα διαβιβάσει στο Συμβούλιο για την ανταλλαγή απόψεων.

Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη διαχείριση των κλιματικών κινδύνων

– Ανταλλαγή απόψεων –

Εισαγωγή

Η έκθεση «Ευρωπαϊκή εκτίμηση κλιματικών κινδύνων» (EUCRA)¹, η οποία δημοσιεύτηκε από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος στις 11 Μαρτίου 2024, υπενθυμίζει απερίφραστα τον επιταχυνόμενο ρυθμό της κλιματικής αλλαγής και τη σοβαρότητα των επιπτώσεών της. Το 2023 ήταν το θερμότερο έτος που έχει καταγραφεί στον κόσμο και στην Ευρώπη η αύξηση της λαμβάνει χώρα δύο φορές ταχύτερα από τον παγκόσμιο μέσο όρο. Η έκθεση δείχνει επίσης ότι η κλιματική αλλαγή αποτελεί πολλαπλασιαστή κινδύνου και ότι οι αλυσιδωτοί κλιματικοί κίνδυνοι μπορούν να οδηγήσουν σε συστημικά προβλήματα που επηρεάζουν ολόκληρες κοινωνίες, με τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες να πλήττονται ιδιαίτερα. Καθιστά σαφές ότι οι παράγοντες του κλιματικού κινδύνου επιταχύνονται, ότι αρκετοί κλιματικοί κίνδυνοι βρίσκονται ήδη σε κρίσιμο επίπεδο και ότι σχεδόν όλοι θα μπορούσαν να καταστούν κρίσιμοι ή καταστροφικοί εντός αυτού του αιώνα. Σύμφωνα με την έκθεση EUCRA, η ΕΕ και τα κράτη μέλη πρέπει να συνεργαστούν για την αποτελεσματική μείωση των κλιματικών κινδύνων στην Ευρώπη. Οι περισσότεροι από τους μείζονες κλιματικούς κινδύνους που εντοπίζονται για την Ευρώπη αποτελούν «κοινή» ευθύνη. Αυτό σημαίνει ότι οι πολιτικές που είναι καίριας σημασίας για τον μετριασμό των κλιματικών κινδύνων εμπίπτουν στις συντρέχουσες αρμοδιότητες της ΕΕ ή σε πολλαπλούς τομείς αρμοδιότητας υπό την αιγίδα τόσο της ΕΕ όσο και των κρατών μελών. Σε πολλές περιπτώσεις, αυτό συνεπάγεται την χάραξη πολιτικής από την ΕΕ, ενώ τα κράτη μέλη διατηρούν την ευθύνη για τον σχεδιασμό των προσεγγίσεων εφαρμογής. Η ταχεία αύξηση των κλιματικών κινδύνων σε ολόκληρη την Ευρώπη ενδέχεται να απαιτήσει νέους τρόπους συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης για την επίτευξη απτής και μετρήσιμης προόδου όσον αφορά τη μείωση των πλέον επειγόντων κλιματικών κινδύνων. Οι προσεγγίσεις αυτές μπορούν να βασίζονται στις εμπειρίες από την αποστολή της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και άλλα σχετικά μέσα και πολιτικές της ΕΕ.

---

¹ <https://www.eea.europa.eu/publications/european-climate-risk-assessment>

Η ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «**Διαχείριση των κλιματικών κινδύνων — προστασία των ανθρώπων και της ευημερίας**»², που δημοσιεύτηκε στις 12 Μαρτίου 2024, ανταποκρίνεται στην έκθεση EUCRA. Η ανακοίνωση επικεντρώνεται σε βασικές δράσεις που πρέπει να αναλάβουν η ΕΕ και τα κράτη μέλη της για την καλύτερη διαχείριση των αυξανόμενων κλιματικών κινδύνων στους βασικούς τομείς επιπτώσεων: τα φυσικά οικοσυστήματα, το νερό, την υγεία, τα τρόφιμα, τις υποδομές και την οικονομία. Η ανακοίνωση καθορίζει επίσης το κόστος των κλιματικών κινδύνων και υπογραμμίζει την ανάγκη για ταχείες επενδύσεις. Η ανακοίνωση αναφέρει ότι, σύμφωνα με μια συντηρητική εκτίμηση, η επιδείνωση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής θα μπορούσε να μειώσει το ΑΕΠ της ΕΕ κατά περίπου 7 % έως το τέλος του αιώνα. Εάν η υπερθέρμανση του πλανήτη υπερβεί σε πιο μόνιμη βάση το όριο του 1,5 °C της συμφωνίας του Παρισιού, η σωρευτική πρόσθετη μείωση του ΑΕΠ για την ΕΕ συνολικά θα μπορούσε να ανέλθει σε 2,4 τρισ. EUR κατά την περίοδο 2031-2050. Οι ετήσιες ζημιές στην Ευρώπη από παράκτιες πλημμύρες θα μπορούσαν να υπερβούν τα 1,6 τρισ. EUR έως το 2100, καθώς 3,9 εκατομμύρια άνθρωποι θα εκτίθενται σε παράκτιες πλημμύρες κάθε χρόνο.

Έχει ήδη σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά την ενίσχυση της ανθεκτικότητας σε κλιματικούς κινδύνους στο **πλαίσιο πολιτικής της ΕΕ** μετά την έγκριση του ευρωπαϊκού νομοθετήματος για το κλίμα και της στρατηγικής της ΕΕ του 2021 για την προσαρμογή. Ωστόσο, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί, η ετοιμότητα πολιτικής της ΕΕ δεν συμβαδίζει με την ταχύτητα με την οποία αυξάνονται οι κλιματικοί κίνδυνοι. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη πρέπει να κάνουν περισσότερα όσον αφορά τις πτυχές διακυβέρνησης, την ευαισθητοποίηση, τη δικαιοσύνη και τη δίκαιη ανθεκτικότητα, τη χρηματοδότηση και τις λύσεις που βασίζονται στη φύση.

Η ανακοίνωση αναφέρει **τέσσερις ευρείες κατηγορίες λύσεων** για τη βελτίωση της αντιμετώπισης των κλιματικών κινδύνων τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε επίπεδο κρατών μελών:

- **Βελτιωμένη διακυβέρνηση** μέσω του προσδιορισμού της ανάληψης ευθύνης για τους κινδύνους και της ενθάρρυνσης του στενότερου συντονισμού μεταξύ του εθνικού, του περιφερειακού και του τοπικού επιπέδου.
- **Εργαλεία για τους υπευθύνους για τους κινδύνους και πρόσβαση σε αξιόπιστα δεδομένα** για την καλύτερη κατανόηση των δεσμών μεταξύ των κλιματικών κινδύνων, των επενδύσεων και των μακροπρόθεσμων στρατηγικών χρηματοδότησης.

---

² Έγγρ. 7732/2024.

- **Αξιοποίηση των υφιστάμενων διαρθρωτικών πολιτικών των κρατών μελών και των μηχανισμών αλληλεγγύης της ΕΕ** για τη διαχείριση των κλιματικών κινδύνων.
- **Κατάλληλες προϋποθέσεις για τη χρηματοοικονομική ανθεκτικότητα** με τον σχεδιασμό δημόσιων δαπανών και κινήτρων για ιδιωτικές επενδύσεις με τέτοιο τρόπο ώστε να κινητοποιούνται επαρκή κονδύλια και η πρόληψη διαταραχών και ζημιών που σχετίζονται με το κλίμα να αποτελεί τη βέλτιστη επιλογή από οικονομική άποψη, επιπλέον της καλύτερης ενσωμάτωσης των κλιματικών κινδύνων στις εθνικές δημοσιονομικές διαδικασίες³.

Η ανακοίνωση καθορίζει επίσης **ειδικές δράσεις για τη διαχείριση των κινδύνων σε έξι επηρεαζόμενους τομείς: τα φυσικά οικοσυστήματα, το νερό, την υγεία, τα τρόφιμα, τις υποδομές και το δομημένο περιβάλλον, καθώς και την οικονομία**. Όσον αφορά τον τελευταίο τομέα, επισημαίνει ότι οι καταστροφές που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή θα ασκήσουν πρόσθετη πίεση στην οικονομία μέσω της απώλειας παραγωγικότητας και ζωής, των άμεσων ζημιών, της μείωσης του αναπτυξιακού δυναμικού και της πίεσης στους προϋπολογισμούς των κυβερνήσεων, και ότι η προσφάτως εγκριθείσα οδηγία σχετικά με τις απαιτήσεις για τα εθνικά δημοσιονομικά πλαίσια⁴ θα πρέπει να συμβάλει στη βελτίωση και την ενσωμάτωση της κατάρτισης του προϋπολογισμού με κλιματικούς κινδύνους στις εθνικές δημοσιονομικές διαδικασίες. Ταυτόχρονα, απαιτούνται επαρκείς επενδύσεις, τόσο δημόσιες όσο και ιδιωτικές, για την επιτυχή αντιμετώπιση των κλιματικών κινδύνων και την οικοδόμηση ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή. Όταν οι επενδύσεις ανακατευθύνονται για την ανοικοδόμηση έπειτα από ζημίες, το διαθέσιμο ποσό για παραγωγικές επενδύσεις μειώνεται.

---

³ Στο πλαίσιο αυτό, η ομάδα προβληματισμού σχετικά με τον τρόπο κινητοποίησης της χρηματοδότησης για την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, η οποία εξαγγέλθηκε στην ανακοίνωση, δρομολογήθηκε στις 14 Μαΐου 2024.

⁴ Η οδηγία (ΕΕ) 2024/1265 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, για την τροποποίηση της οδηγίας 2011/85/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για τα δημοσιονομικά πλαίσια των κρατών μελών, καλεί τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν, στο μέτρο του δυνατού, στον δημοσιονομικό τους σχεδιασμό τους μακροοικονομικούς δημοσιονομικούς κινδύνους που απορρέουν από την κλιματική αλλαγή και τις περιβαλλοντικές και διανεμητικές επιπτώσεις της. Τα κράτη μέλη καλούνται επίσης να λαμβάνουν υπόψη, στο μέτρο του δυνατού, πληροφορίες σχετικά με το δημοσιονομικό κόστος που προκύπτει από κλυδωνισμούς που σχετίζονται με το κλίμα κατά τη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με ενδεχόμενες υποχρεώσεις με δυνητικά μεγάλο αντίκτυπο στους δημόσιους προϋπολογισμούς. Αναγνωρίζεται ωστόσο ότι η υποβολή εκθέσεων σχετικά με τους μακροδημοσιονομικούς κινδύνους λόγω της κλιματικής αλλαγής, τις ενδεχόμενες υποχρεώσεις που σχετίζονται με το κλίμα και τα δημοσιονομικά έξοδα λόγω καταστροφών βελτιώνεται, αλλά παραμένει σε αρχικό στάδιο, ενώ εξακολουθούν να αναπτύσσονται μεθοδολογίες και δείκτες για τη συγκεκριμένη υποβολή εκθέσεων.

Τρέχουσα κατάσταση

Η ανακοίνωση της Επιτροπής υποβλήθηκε για πρώτη φορά στους υπουργούς στο **Συμβούλιο (Περιβάλλον)** στις 25 Μαρτίου 2024. Λόγω του διατομεακού χαρακτήρα της ανακοίνωσης και της έκθεσης EUCRA, η βελγική Προεδρία συμμετείχε ενεργά και σε άλλες σχετικές συνθέσεις του Συμβουλίου σε συζητήσεις σε τεχνικό επίπεδο, μεταξύ άλλων στους τομείς **της ενέργειας, της πολιτικής προστασίας, του τουρισμού, των οικονομικών και του προϋπολογισμού, της υγείας, της βιομηχανίας και της γεωργίας**. Οι συζητήσεις κατέδειξαν ότι **ο επείγων χαρακτήρας των κλιματικών κινδύνων και το αυξανόμενο κόστος της αδράνειας** αναγνωρίζονται ευρέως. Σε γενικές γραμμές, οι αντιπροσωπίες συμπερίζονται την άποψη ότι απαιτείται **συστημική πολιτική απάντηση σε όλους τους σχετικούς τομείς πολιτικής**, μεταξύ άλλων και σε επίπεδο ΕΕ. Κατά τη διάρκεια των συζητήσεων, **τονίστηκαν τα ακόλουθα στοιχεία**: ανάγκη για ενισχυμένο συντονισμό και συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και σε όλους τους τομείς, μεταξύ άλλων όσον αφορά την παρακολούθηση και την πρόσβαση σε δεδομένα· η σημασία της ευαισθητοποίησης και της επικοινωνίας, μεταξύ άλλων για την καταπολέμηση της παραπληροφόρησης· η ανάγκη να καταβληθούν προσπάθειες για επαρκή χρηματοδότηση· και ο ζωτικός ρόλος του νερού. Διάφορες **συνθέσεις του Συμβουλίου αναγνώρισαν** επίσης την ανάγκη να λαμβάνονται υπόψη οι **κλιματικοί κίνδυνοι**, συμπεριλαμβανομένων της ανθεκτικότητας και της ετοιμότητας αντιμετώπισης κινδύνων, στους αντίστοιχους τομείς τους κατά την **ανάπτυξη πολιτικών και μέτρων**, ως αποτέλεσμα συζητήσεων σε διάφορους τομείς πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων του διαστήματος, της έρευνας, της ανταγωνιστικότητας και της βιομηχανίας, και της ενέργειας⁵.

---

⁵ Βλ. για παράδειγμα: συμπεράσματα του Συμβουλίου για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης μέσω του διαστήματος της 23ης Μαΐου 2024 (έγγρ. 10142/24)· συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση της αξιοποίησης της γνώσης ως εργαλείου για ανθεκτική και ανταγωνιστική βιομηχανία και για στρατηγική αυτονομία σε μια ανοικτή οικονομία στην Ευρώπη της 23ης Μαΐου 2024· συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με «Μια ανταγωνιστική ευρωπαϊκή βιομηχανία ως κινητήρια δύναμη για το πράσινο, ψηφιακό και ανθεκτικό μέλλον μας» της 24ης Μαΐου 2024 (έγγρ. 10127/24)· συμπεράσματα του Συμβουλίου για μια «Ενιαία αγορά προς όφελος όλων» της 24ης Μαΐου 2024 (έγγρ. 10298/24)· συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ανάπτυξη βιώσιμων υποδομών δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας της 30ής Μαΐου 2024 (έγγρ. 10459/24). Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η διακήρυξη της La Hulpe για το μέλλον της κοινωνικής Ευρώπης, η οποία πραγματοποιήθηκε κατά τη διάσκεψη υψηλού επιπέδου για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων που διοργάνωσε η βελγική Προεδρία στις 15-16 Απριλίου 2024, τόνισε ότι είναι σημαντικό να ενθαρρυνθεί η πρόληψη συγκεκριμένων κινδύνων που απορρέουν από την κλιματική αλλαγή.

Ερωτήματα προς τους υπουργούς

- Συμφωνείτε ότι η ταχεία αύξηση των κλιματικών κινδύνων σε ολόκληρη την Ευρώπη μπορεί να απαιτήσει νέους τρόπους συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένου του επιπέδου της Ένωσης;
  - Ποια μέτρα έχουν τεθεί σε εφαρμογή στη χώρα σας, σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, για τη βελτίωση του δημοσιονομικού σχεδιασμού; Ποια μεθοδολογικά και ενημερωτικά εργαλεία εξακολουθούν να απαιτούνται για την προώθηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ενισχύουν την ανθεκτικότητα;
-